

használ, és szerinte a színek sokat kihoznak a lemezről. Az eredmény meglepően szép.

Vaher más technikákat is használ – a legutolsókat számítógéppel készítette. Ez idő kérdése, mert mostanában kevés ideje van időigényes alkotások megvalósítására. A televíziónál dolgozik mint producer. Ez behatárolja szabadidős tevékenységét.

Mint példát említi meg, hogy egy saját részére készített ex librist az unokájával az állatkertben tett látogatása ihlette. A kép egy kis gyerek arcát és egy kecskeszerű állat fejét ábrázolja, színes kivitelben számítógép által. Mély érzések vannak a lapon. Ennek az ex librisnek metszéssel való elkészítése sokkal hosszadalmasabb lett volna.

EXLIBRIS ELIISABET VAHER

Priit Vaher (2007), CAD

Ez egy egyszerű példa a művész azon óhajának, hogy embereket ábrázoljon lapjain – de meg kell mondani, más témák is vonzzák őt. Ezek a kis darabok a művésznek örömet adnak, hogy látja a saját munkáját a kezdetektől a végeredményig. Mint televíziós producernek a mindennapi munkája nem nyújtja ugyanezt.

– Napi munkám során nincs szükségem a képi művészetre. Ezért helyette témákat találok ki, és megfelelő formát hozzá. Vannak mások, akik befejezik a munkát.

Vaher eddig kb. 250 könyvjegyet készített. A legmunkaigényesebb ex librist egy német professzor részére tervezte. A dúc elkészítése egy hónapot vett igénybe. Végül száz példányt le is nyomott belőle. Vaher úgy látja, az emberek nem méltányolják azt a munkát, mely a teljes elkészítéshez szükséges. A közvélemény úgy látja, hogy (csak) egy hivatásos művész tud jó ex librist készíteni.

Vaher igényli a megrendelővel az együttműködést a témával kapcsolatban. Azt mondja, csak így lehet közösen, jó lapot készíteni. De ezen túlmenően, a művésznek is meg kell élnie. Semmi sincs ingyen.

– Az észtek már nem rendelnek ex librist.

A szovjet éra alatt számos kapcsolat alakult ki a finnekkel. Ennek egyik oka az a tény volt, hogy majdnem lehetetlen volt Észtországban anyagokat kapni a grafikai munkához. Az orosz papír csekély minőségű volt és sárga árnyalatba hajlott. Ezért volt a finnek jelenléte szívesen látott. A helyzet most már megváltozott. Manapság már megfelelő minőségű anyagokat lehet itthon is kapni.

A szovjettől való felszabadulásnak mégis volt más kihatása is, Vaher elvesztette munkáját a filmiparban. 1992-ben szabad-

úszó művész lett. Vaher könyvjegy készítésére nem volt befolyással a filmes munka. Ez két különböző terület.

– Amikor a filmiparban dolgoztam, sok tanulmányt folytattam a művészettörténet terén, mely valószínűleg befolyással volt ex libris tervezési utamon.

Vaher 2007-ben ünnepli 60. születésnapját, tagja az Észt Művészeti Társaság vezetőségének, és az Észt Ex Libris Clubnak.

Számos kiállításon vett részt külföldön. A következőket említhetjük meg ezzel kapcsolatban: Finnország, Németország, Olaszország, Belgium, Törökország, USA, Hongkong – és természetesen saját hazája, Észtország.

Leila Lehtiranta

Angolból fordította Palásthy Lajos

KARÁCSONYI LAPOK ANNO...

A modern világ, az e-mailok sem tudták szerencsére kiszorítani a régi szép szokást, hogy a szeretet ünnepére és az újévre művészi lapokat ne küldjenek az emberek egymásnak. A XV. századtól a keresztény világban az ünnepi jókívánságokat tartalmazó kézfestésű fametszet lapokat vagy rézmetszetet ajándékba küldenek egymásnak a tehetősebbek. A XVIII. századtól a szerencsekívánatokot tartalmazó jókívánságokat fokozatosan – a városi polgárság hatására – karácsonyi lapokat készítettek, ez vált a legfontosabb családi ünnepé.

A rézmetszetes és litografált üdvözlőkártyák a XIX. század közepétől népszerűvé és egyre díszesebbé váltak. Megjelentek a betlehemi személyek ábrázolása, Mária a kisdettel, angyalok, háromkirályok stb. Ezeket a lapokat a századnak ebben az időszakában zömmel főleg német- és osztrák nyomdák készítették, így azok felirata is német szöveggel voltak rányomva. 1840-től azonban megjelennek a magyar nyelvű nyomtatványok is.

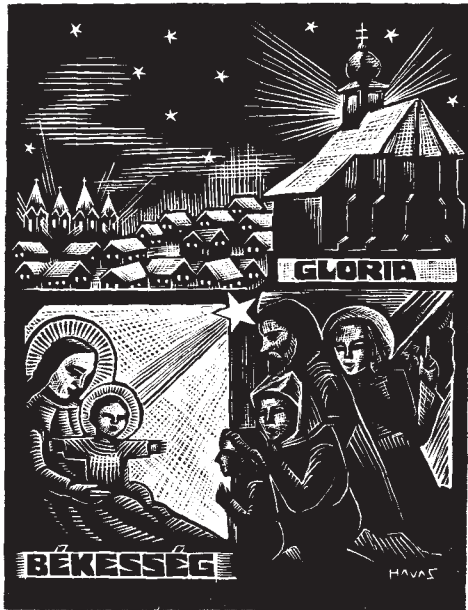
Azóta a karácsonyi és kismértékben az újévi lapok gyártása mind művészi, mind kivitelezési formában sokat fejlődött, s ebben a gépies világban is örömet jelent a szép képeslap, vagy borítékban postázott karácsonyi üdvözlőkártya megérkezése.

Nagy örömünkre a KBK művész tagjai közül sokan készítettek és készítenek magas színvonalú, szép lapokat.

Mayer József

Técsérka Zsolt fametszete (2007), XI

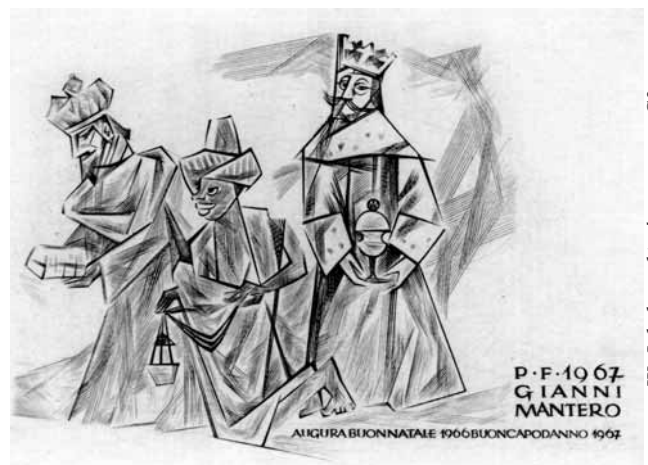
Havas László fametszete, X2

Michael Florian fametszete (1974), X2

Havas László fametszete, X2

W. Jakubowski rézmetszete, C2

Horváth Endre rézmetszete, C2

Kékesi László linómetszete (1990), X3, Op. 210.